

fragMENTaTION 3

Fatma Bucak

Suç Alegorileri - Geçmiş

Allegories of Guilt - Past

2012

Sanatçının izniyle | Courtesy the artist

Paul Celan, 22. Ekim 1960 tarihinde Georg Büchner Ödülünü aldığıında, Darmstadt kentinde "Meridian" ismini verdiği bir konuşma yapar. Modern Şiir Tarihine geçen bu konuşmada, Celan sadece kendi şiirini tanımlamakla kalmaz, kurduğu poetik dünyanın kapı ve pencerelerini alabildiğine açar. Belki de bir daha olamayacağı kadar açık bir şekilde, kendi imge evrenindeki şekilleri, formları tanımlar. Bu konuşmadan bir alıntı yaparak Fatma Bucak'ın projesine yönelmek istiyorum:

"Bir başınadır şiir. Bir başına ve yolda. Yazarı onunla kalır. Ama tam da bu nedenle burada, karşılaşmada, karşılaşmanın gizeminde konumlanmaz mı şiir?"¹

Hermetik imgelerinin büyüsunü günümüzde de koruduğu Paul Celan'dan yola çıkarak Fatma'nın çalışmasına yaklaşmam ne kadar doğru? Bilmiyorum. Ama "fragMENTaTION" projesinin üçüncü sanatçısı olarak Fatma, uzun süreden beri üzerine çalıştığı "Suç Alegorileri- Geçmiş" dizisine ait bir seri fotoğrafını kolaj tekniğiyle yan yana getirdiğinde, Celan-vari bir "karşılaşma gizemi" kuruyor. İlk bakışta yaban, terk edilmiş bir coğrafya ile karşılaşırız. Her yönüyle arkaik, yaşanmışlığına yitirmiş bir bölgenin taşları, duvarları, toprak yolları görülüyor bu fotoğraflarda. Zamanın durduğu bir peyzaj içinde Fatma'nın kurguladığı "anlatım" her yönüyle gizemli. Celan'ın kendine özgü sıfatlarından yola çıkarak, "kendi içine dönmüş" bir peyzaj diyebiliriz bu kara parçasına.

Taşlı, kıraç, bir parça bile yeşilliğin olmadığı topraklar, sanatçının çalışmaları için bir tür sahne görevini üstleniyorlar. Neresi burası acaba diye sormak gelmiyor içimizden. Çünkü her taş parçası sanki ayrı bir acı hikâyenin tanıklığını üstlenmiş gibi duruyor. Sırları olduğu belli olan terk edilmiş evlerin arasında geziniyoruz. Adeta bir iskelet gibi duran binalar arasında bir duvar yazısı var ki, çok güçlü bir belgeselliğe sahip: 11.15.1990. Fatma, neresi olduğunu bilmediğimiz bu coğrafyada gerçekleştirdiği performans çalışmasında, kendisini bir figür olarak kullanarak, mekân ile gövde arasında bir bağlantı kurmayı başarıyor. Celan-vari sıfatlara başvurularak tanımlanabilecek bir birliktelik bu: "Kendisi içinden çıkarken uzaklaşan". Performansın kurgusunu, nerede başlayıp bittiği hakkında fazla bir ipucu yok elimizde.

Fotoğraf, performans ve kolaj tekniklerini bir araya getirerek oluşturduğu çalışmasında Fatma, Dante'den bir alıntı yaparak, görselleştirmeye çalıştığı "durum" hakkında bilgi veriyor. Bu bilgilere eşlik eden imgeler arasında, sanatçının kendisini yerde otururken gösterenine ayrı bir değer biçiyorum. Bu saçları kesilmiş kadın figürü, ağıt yakar gibi yere otururken, kafasını da önüne eğerek anlatılması mümkün olmayan bir yaşanmışlığı görselleştirmeyi başarıyor. Acı, terk edilmişlik ve yenik olma konumuna gönderme yapan bu görsellik, kıraç coğrafyanın ayrılmaz bir parçası gibi duruyor. Toprak konuşur mu? Taşların belleği var mıdır? Bir köpek ikonografik olarak nelere gönderme yapar? Sorular, sorular, sorular. Fatma'nın çalışmasının en gizemli yanı, soruların içinden soru çıkaran bir görselliğe sahip olması.

Anlatımıcılığın coşkısına düşmeden, hikâyenin büyüsunü kapılmadan, kendine özgü bir "dil" geliştiren sanatçı, bu çalışmasında her coğrafyanın içinde olan "acı damarına" yaklaşmayı başarıyor. Fotoğraf tekniğinin adeta filmsel bir malzeme gibi, akışkan olarak kullanıldığı karelere bakarken, anlatımın somut elemanlarla soğutlaştırılmasına tanık oluyoruz ki, bu da Fatma Bucak'ın gelecek çalışmaları hakkında merak uyandıran bir özellik.

Helsinki, Ağustos 2012

¹ "Das Gedicht ist einsam. Es ist einsam und unterwegs. Wer es schreibt, bleibt ihm mitgegeben. Aber steht das Gedicht nicht gerade dadurch, also schon hier, in der Begegnung – im Geheimnis der Begegnung?" Paul Celan, Celan, Paul (2000): Gesammelte Werke in sieben Bänden. Hg. von Beda Allemann und Stefan Reichert unter Mitwirkung von Rolf Bücher. Dritter Band. Frankfurt a. M., Suhrkamp, S. 197ff.

Allegories of Guilt - Past I

Allegories of Guilt - Past II

Allegories of Guilt - Past III

Allegories of Guilt - Past V

*... Tu lascerai ogni cosa diletta
più caramente; e questo è quello strale
che l'arco de lo essilio pria saetta.
Tu proverai sì come sa di sale
lo pane altrui, e come è duro calle
lo scendere e 'l salir per l'altrui scale ...*

*... You shall leave everything you love most:
this is the arrow that the bow of exile
shoots first. You are to know the bitter taste
of others' bread, how salty it is, and know
how hard a path it is for one who goes
ascending and descending others' stairs ...* Dante, Paradiso, XVII (55-60)

Allegories of Guilt - Past VII

Mystery of Encounters

When he received the Georg Büchner Award On 22 October 1960 in Darmstadt, Paul Celan gave a speech he titled "Meridian". It became a landmark in the History of Modern Poetry. Celan not only defines his own poetry in this speech, he also opens the doors and windows of his poetic world to the fullest. Perhaps in the most open manner that will ever be, he describes the shapes and forms in his universe of imagery. I want to quote from this speech and then move on to Fatma Bucak's project:

"The poem is lonely. It is lonely and en route. Its author stays with it. Does this very fact not place the poem already here, at its inception, in the encounter, in the mystery of encounter?"¹

How correct is it to approach Fatma's work from Paul Celan who today still retains the magic of his hermetic images? I don't know. But when "fragMENTation" project's third artist Fatma Bucak juxtaposes a series of her photographs from her ongoing "Allegories of Guilt - Past" using a collage technique, she manages to construct a "mystery of encounter" that is Celan-style. At first glance, we see a wild, deserted piece of land; the stones, walls and dirt roads of an entirely archaic place that has lost all its livelihood. The narrative that Fatma has constructed in this landscape where time has stopped, is mysterious in every aspect. By adopting Celan's own peculiar adjective, we can say that this piece of land is "en route", where "its author stays with it".

These stony, arid lands, without even a patch of greenery, serve as a stage of sorts for the artist's works. We don't feel like asking where this place is, because each and every stone seems to have witnessed a painful story. We wander around deserted houses that clearly have secrets. On one of these skeletal abodes, there is a writing on the wall that seems documentary: 11.15.1990. During her performance at this place which we cannot identify, Fatma succeeds in creating a link between the space and the body by using herself as a figure. This is an encounter that can be defined by using a Celan-like adjective: "one that is moving away while coming out of itself". We do not have many clues as to where the fiction of the performance begins and where it ends.

Fatma quotes from Dante and gives some information about the "situation" that she is trying to make visible by bringing together the techniques of photography, performance and collage. Among the images that accompany such information, the one image that shows the artist herself kneeling down I find is of special importance. This female figure with hair cut off, sitting on the floor and bending forward as if she is lamenting, succeeds in visualising an experience that is impossible to explain. This image that refers to a place of pain, desertion and loss, seems to be an indispensable part of the arid land. Does the earth speak? Do stones have memory? What does the dog refer to as an iconography? Questions, questions, questions. Perhaps the most mysterious side of Fatma's work is that it has a visuality that bores questions out of questions.

Without falling into a rupture of expression, without getting caught up in the magic of the story, Fatma manages to create a "vernacular" of her own, and in this work succeeds in getting close to the "painful vein" that exists in all geographies. While looking at the shots where the technique of photography is used almost like a filmic material, in flux, we witness an abstraction of the narration through concrete images – this in turn is a characteristic that keeps us curious about Fatma Bucak's future works.

Helsinki, August 2012

¹ Paul Celan, *Collected Prose. "Speeches"*. Trans. Rosemarie Waldrop. New York: Routledge, 2003, p. 49.